Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889 ISSN-L 2734 -6889

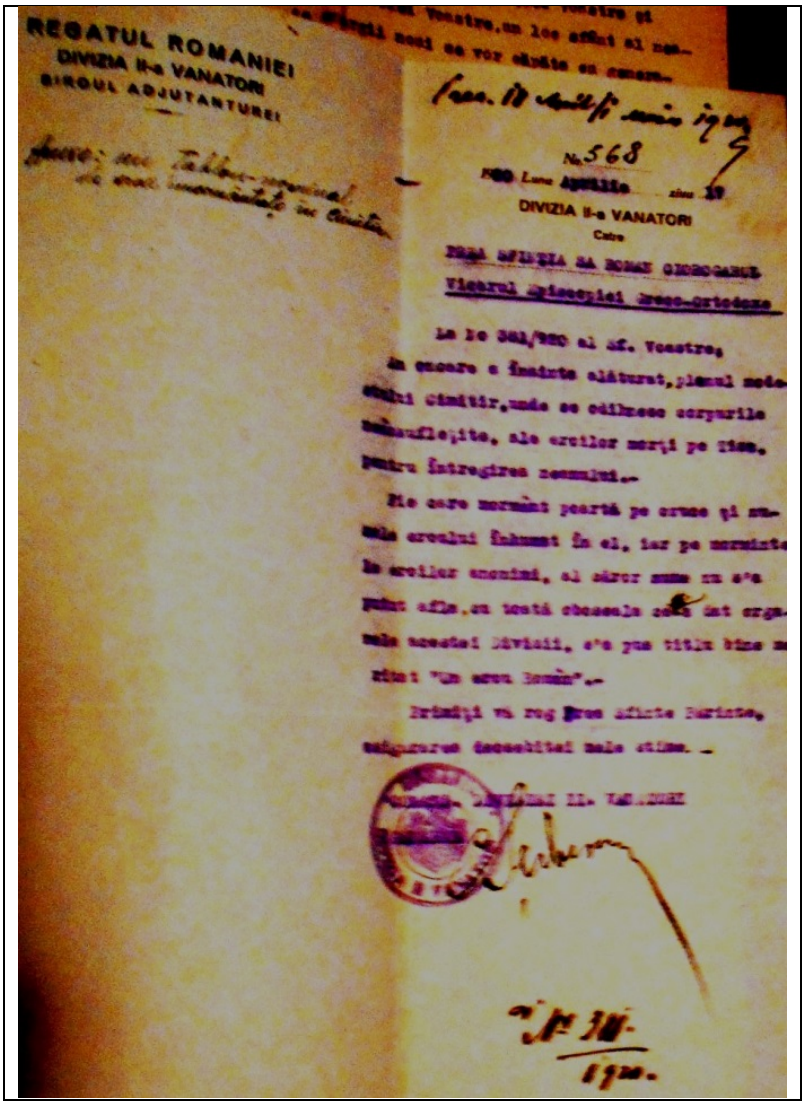
REGATUL ROMANIEI
DIVIZIA II-a VANATORI
BIROUL ADJUTANTUREI

No. 568

DIVIZIA II-a VANATORI

DOCUMENTE

1920 decembrie 17, Oradea

Scrisoarea Comandamentului Corpului Vânătorilor prin care trimite în copie ordinul Nr. 765/1920, care face cunoscute direcțiile loviturilor propagandei duşmane a statului ungar învins în război şi măsurile ce trebuie luate pentru organizarea unei contra propagandei eficiente.

CORPUL VÂNĂTORILOR[1]

Nr. 765/1920

1920 decembrie 17, Oradea.

Către

Episcopia Ortodoxă Română Oradea Mare

Inamicii neamului nostru, învinşi şi zdrobiţi pe calea armelor, au fost nevoiţi a primi condiţiile de pace despre, care li s-au impus de Conferinţa de pace de la Paris.

Prin această Conferinţă de pace ei au fost nevoiţi:

a). Pe de o parte, ca să cedeze ţărilor respective porţiunile de teren pe care le stăpâneau pe nedrept de peste 1.000 de ani şi deci să scape de sub asuprirea lor câteva milioane de români, cehoslovaci şi sârbi, pe care-i robeau pe nedrept şi care ca sclavi munceau pentru punga şi bunul trai a celor câţiva magnaţi unguri, care trăiau bine;

b). Pe de altă parte, tot prin Conferinţa de pace Cehoslovacii, ungurii şi bulgarii au fost obligaţi a plăti toate pagubele ce au produs prin jafurile sistematice şi organizate, cum şi prin barbariile ce au comis în ţările pe care le ocupaseră pe timpul războiului.

[1] Episcopia Ortodoxă Română a Oradiei, Bihorului şi Sălajului, *fond Consistorul ortodox român Oradea,* art. nr. B/III, 1920, f. 3-4, manuscris original.

Pentru siguranţa că puterile învinse vor executa aceste condiţii impuse lor prin Tratatul de pace şi pentru ca acest tratat de pace să nu fie numai un petic de hârtie, cum au spus-o şi este obiceiul germanilor, trebuie să avem o putere care să-i oblige la executarea acestor condiţii de pace şi siguranţă, că pe viitor inamicii noştri nu vor mai fi agresivi. Această putere de care este nevoie, nu este decât:

a). Armata noastră, care trebuie să fie tare şi o forţă, care să le impună şi frică şi respect;

b). Ordinea în stat, în administraţie şi în muncă;

c). Unirea naţională în prima situaţie şi în orice împrejurare.

** *

Inamicii noştri, pentru a se sustrage condiţiilor drepte, care li s-au impus prin Tratatul de pace, vizează de 2 mijloace:

a). Pe de o parte ţipă, se milogesc, aduc tot felul de vaiete; uneori merg până la înjosire. Aceasta spre a nu orbi, ca să poată să se reorganizeze şi pe urmă, când se vor reorganiza, să devină iar agresivi.

b). Pe de altă parte, simultan cu organizarea lor, caută să ne dezorganizeze pe noi, printr-o propagandă extraordinară, bine organizată (după sistemul german), bine condusă şi bine executată. În acest scop ei urmează de toate mijloacele posibile şi lucrează fără prezent pentru a lovi tocmai în lucrurile care fac tăria Ţării noastre şi anume:

1. În armată;
2. În Administraţie;

În Religie.

Pentru ca să putem demasca pe inamicii noştri, pentru ca să putem să zădărnicim, cu orice preţ, planurile lor meschine, se impune din partea noastră.

a). Pe de o parte ca fiecare cetăţean, fiecare funcţionar şi fiecare soldat să urmărească toate acţiunile ce se petrec în jurul nostru şi să descopere toate aceste procedee de propagandă şi scopurile ce se urmăresc;

b). pe de altă parte, să lucrăm cu toţii pentru luminarea maselor poporului, arătându-le:

1. Toate mijloacele prin care inamicul face propagandă;
2. Care este scopul urmărit de fiecare procedeu de propagandă întrebuinţat;
3. Care sunt consecinţele sale pentru noi, poporul şi Ţara noastră, dacă propaganda inamică ar reuşi;
4. Cum trebuie să ne ferim, sau să combatem fiecare procedeu de propagandă inamică.

** *

<Pentru> ea <şi> contra-propaganda noastră să fie eficace, se cere:

a). *Să fie intensă.* Adică făcută nu numai la oraşe, dar şi în cele mai mici colţuri de sate.

b). *Să fie continuă.* Adică să fie făcută fără întrerupere şi nu numai ici şi colea de către persoane izolate şi în mod răzleţ;

c).*Să fie uniformă.* Adică făcută la fel peste tot locul şi mai ales în lungul frontierei, în judeţele Maramureş, Satu Mare, Sălagiu, Bihor şi Arad.

Pentru ca să fie uniformă, acum la început s-au strâns de către Corp, câteva dintre cele mai principale mijloace de propagandă şi s-au aranjat sub forma unui articol de ziar, care s-a publicat în numerele 51 şi 52 din ziarul „*Tribuna*”.

d). *Să fie completă şi bine organizată.* Adică să nu se facă la voia întâmplării, ci după un program bine întocmit, bine aranjat şi apoi, în special, bine executat şi cu orice preţ.

Propaganda să nu fie numai unilaterală, adică să se reducă la un singur fel de propagandă, de exemplu aceea prin presă, ci să se facă prin toate mijloacele, prin care o face şi inamicul.

Această propagandă să se facă:

1. *Prin presă.* Publicându-se în toate ziarele româneşti în mod detaliat:

- Mijloacele prin care inamicul face propaganda sa;
- Ce urmăreşte el prin fiecare fel de propagandă;

- Ce urmări rele va avea pentru noi, dacă propaganda lui reuşeşte?
- Care sunt mijloacele prin care putem zădărnici fiecare fel de propagandă duşmană.

În acest scop domnii comandanţi de Divizii sunt rugaţi a obliga fiecare Regiment ca, săptămânal, să ordone la ofiţerii, care au talent, să scrie diferite articole, prin care să se combată propaganda inamică, spiritul de dezordine, anarhia şi bolşevismul, socialismul, aşa cum este el la noi; apoi altele prin care să se arate diferite poveţii igienice, economice, căutând a îndrepta din relele ce se pot observa zilnic la ţăranul nostru. De exemplu: curăţenia casei şi a curţii; gustul de muncă şi îngrijirea vitelor şi a uneltelor de muncă etc. Aceste articole vor fi trimise Corpului Vânători, prin curier, spre a fi publicate. Se va da toată atenţia îngrijiri scrierii acestor articole, atât ca <şi> conţinut, cât şi ca formă literară şi limbă.

2. *Prin conferinţe populare,* care trebuie să se ţină în fiecare sat şi în fiecare oraş, în toate duminicile şi sărbătorile. Conferinţele să fie ţinute cu rândul, după un program bine stabilit şi de acord cu preoţii, învăţătorii şi funcţionarii administrativi.

La aceste conferinţe să se invite absolut, toată lumea românească, fără nici o consideraţie personală sau socială.

Cu aceste conferinţe să fie atrăgătoare, ele să fie urmate de serbări populare şi să fie redactate şi expuse în stil atrăgător.

La aceste conferinţe să ia parte, cu orice sacrificiu ce s-ar face, în fiecare sat, cu rândul şi o unitate militară cu ofiţerii săi, iar ofiţerii de la Comandamente să fie trimişi a lua parte în diferite sate. Asemenea ar fi bine să se străduie, ca să ia parte şi autorităţile administrative, cum sunt domnii prim-pretori, domnii revizori şi sub revizori şcolari şi chiar domnii prefecţi.

Domnii comandanţi de Divizii să ia parte în fiecare Duminică în câte un sat, unde mai de dinainte, în înţelegere cu autorităţile administrative să se pregătească câte o conferinţă urmată de o serbare naţională mai mare.

3. *Prin serbări populare şi şezători* organizate în fiecare sat pe rând la care să se invite lume de prin toate satele vecine. *Să se cânte româneşte, să se danseze (Joace) jocuri româneşti, să se citească bucăţi din istoria Ţării şi Poporului Românesc*. Să se facă şezători, în care să se caute să se înveţe a se coase româneşte şi să se dezvolte gustul pentru purtarea costumului naţional românesc.

În acest scop, învăţătorii, în unire cu preoţii şi cu primarii să fie sfătuiţi ca să facă sacrificii şi să aducă din Bucureşti câteva modele de bluze ţărăneşti româneşti, câteva modele de lucrări în lână cu motive româneşti, ca de exemplu: lucrări de la Brumărescu. Acestea ca să servească de model după care fiece ţăran să încerce a face câte un asemenea lucru. Aceste lucrări sunt de o frumuseţe rară şi încetul cu încetul ele trebuie să înlocuiască farfuriile cu motive ungureşti, care se găsesc azi prin casele ţăranilor noştri.

La oraşe *Cercurile militare* să fie deschise tuturor persoanelor civile, care îndeplinesc anumite condiţii morale şi să se formeze adevărate cercuri culturale de educaţie, de distracţie militară-civile, în care fiecare să vină cu drag, găsind aici un ceai mai bun şi mai ieftin, un pahar cu vin, o prăjitură, ziare româneşti şi străine. Cu un cuvânt să se transforme aceste Cercuri Militare în localuri care să atragă pe oricine mai mult decât cafenelele ungureşti de azi.

4. *La oraşe, în special, autorităţile militare,* în unire cu cele civile, cu prefecţii şi profesorii, să se organizeze;

a). *Coruri româneşti*, care să înveţe cântece pur româneşti (de exemplu Corurile de Muzicescu, Movilă, etc.);

b). Să se facă toate sacrificiile, ca ofiţerii în unire cu persoanele civile să joace piese de teatru româneşti, în care să se guste viaţa. Aceştia sânt cu atât mai necesar, cu cât din lipsa noastră de trupe de teatru româneşti şi din faptul că teatrele ungureşti dispun de trupe de teatru foarte bune. *Teatrul este azi unul din mijloacele cele mai eficace ale propagandei duşmane, care tinde nu numai la menţinerea naţionalismului unguresc, dar chiar la iredentism.* Deci acest mijloc de propagandă trebuie, cu orice preţ, combătut tot prin teatru, în care să se joace piese cu conţinut şi simţ românesc. În lipsă cum am zis de trupe româneşti de teatru, ne revine nouă militarilor şi profesorilor această sarcină;

c). *Să se aducă filme cinematografice cu subiecte româneşti, cu vederi din toată România Mare, cu subiecte din războiul nostru, cu Familia Regală,* cu diferite culturi şi industrii de la noi etc.

d). Să se închirieze câte o cameră în centrul oraşelor în care *să se facă o adevărată expoziţie cu*:

- Lucrări naţionale româneşti, costume, lucrări de lemn, de pământ etc., cu motive româneşti;
- Fotografii ale Familiei regale, ale diferiţilor noştri oameni mari politici, liberali, oameni de ştiinţă etc.
- De fotografii din toate părţile României Mari, din care să se vază poziţiile naturale şi frumoase ce avem; porturile (costumele) naţionale din toate judeţele, în fine tot ceea ce poate avea caracter şi poate pune în evidenţă simţul şi cultura românească.

***

Pentru început, în sensul celor arătate mai sus, corpul Vânătorilor a strâns câteva din mijloacele de propagandă utilizate de duşman, arătând care sunt scopurile ascunse urmărite de ele, care ar fi pericolul pentru statul şi poporul român, dacă propaganda inamică ar reuşi, şi cum trebuie să luptăm contra acestei propagande.

Acestea au fost în grabă redactate provizoriu, sub forma unui articol de ziar, care a fost publicat în „Tribuna" Nr. 51 şi va avea continuarea în Nr. 52.

Vă rugăm ca, prin toate mijloacele de care dispuneţi să luaţi măsuri şi de instrucţiunile dumneavoastră trupelor şi în unire şi de acord cu preoţii, învăţătorii, profesorii şi funcţionarii administrativi, ca:

a). Aceste ziare şi în special articolul *„Cu ce mijloace lucrează duşmanii noştri"* să fie citat în toate satele cu începere de duminica <de> 19 decembrie, cum şi în toate sărbătorile de Crăciun, fie după ieşirea de la Biserică, fie în localul şcolilor, unde seara să se organizeze şi o mică petrecere. Odată cu citirea acestui articol să se dea explicaţii necesare, pe înţelesul poporului, astfel ca cei care vor asista, să plece de la Conferinţe complet luminaţi şi hotărâţi a lucra în sensul sfaturilor;

b). pe viitor, autorităţile militare, lucrând complet de acord şi în cea mai mare cordialitate cu cele civile, cu preoţii, învăţătorimea şi profesorimea, să repete părţile care nu s-au înţeles, sau să le completeze;

c). La aceste conferinţe să se întrebuinţeze, după fiecare caz, toate mijloacele, ca să asiste toată lumea;

d). Să se răspândească ziarele alăturate la Corpuri şi în toate satele, mai ales în acele din jurul oraşelor, cu recomandări ca ele să fie citite de cât mai multă lume;

e). Aceleaşi ziare se vor distribui şi la fiecare unitate de trupă, cu ordin ca <şi> comandanţii unităţilor să le explice cât mai pe larg, aşa ca soldaţii să le ştie aproape pe dinafară. Domnii comandanţi de Corpuri şi Divizii, prin inspecţii inopinate, se vor convinge că în adevăr s-au citit şi sunt cunoscute de toţi soldaţii;

f). Diviziile vor raporta, sâmbăta, prin dările de seamă;

- în ce comună s-au ţinut aceste conferinţe?
- cine le-au ţinut?
- cine a luat parte dintre autorităţile civile şi ce unităţi militare sau ofiţeri?

Comandantul Corpului Vânătorilor
General de Divizie,
T. Moşoiu

Şeful de Stat Major,
Lt. col A. Negulescu

Ordinul s-a comunicat următoarelor instituţii:[2]

Divizia I Vânători

1. Divizia 17 Infanterie
2. Divizia II Vânători
3. Divizia I Cavalerie
4. Divizia 6 Călăraşi
5. Divizia 7 Călăraşi
6. Divizia 31 Art. Tăşnad

[2] Episcopia Ortodoxă Română Oradea, *fond. Consistoriul ortodox român Oradea*, act. Nr. 1657/ 1920 (II-59-1920), p. 1-8, exemplar dactilografiat.

7. Prefectura Arad
8. Prefectura Sătmar
9. Prefectura Sălaj
10. Prefectura Maramureş
11. Corpul 7 Armată
12. Corpul 6 Armată
13. Comandamentul Trupelor de Vest
14. Ministerul de Război
15. Marele Stat Major
16. Episcopia Arad
17. Episcopia Ortodoxă Oradea
18. Episcopia Unită Oradea
19. Episcopia Unită Dej
20. Revizorului şcolar Arad
21. Revizorului şcolar Oradea
22. Revizorului şcolar Sătmar
23. Revizorului şcolar Sălagiu
24. Revizorului şcolar Maramureş
25. Prefecturei Bihor
26. Prefecturei oraşului Oradea
27. Detaşamentului Arad
28. Detaşamentului Salonta
29. Detaşamentului Valea lui Mihai
30. Detaşamentului Sătmar
31. Comenduirea Oradea
32. Comenduirea Baia Mare
33. Inspectoratul Şcolar Pteancu
34. Şcolii de Jandarmerii
35. Şcoala Corpului de Vânători
36. Şcoala Corpului VI
37. Companiilor de Jandarmi Arad, Bihor, Oradea şi Sătmar
38. Batalionului de Grăniceri.